

CF

OE IST?

■ H. BECUWE

■ O. WYNS

Hoe peer support het welbevinden van jongeren kan verbeteren en pesten op school kan voorkomen

Borgerhoff & Lambergts, 2018, 208 p.

Oe ist? Ça va. En daar stekt het gesprek al te vaak, ook bij jongeren. Maar bij heel wat jongeren is het niet zo 'ça va'. Dat wijzen cijfers uit. Een op drie zit niet goed in zijn vel, de helft van de jongeren tussen 12 en 18 is soms het slachtoffer van pestgedrag.

Daar willen de schrijvers iets aan doen. Niet vanuit een negatieve gedachte, maar vanuit een gemeenschap en vanuit de door hen opgerichte vereniging Peer Support Vlaanderen. Al twee jaar trekken ze naar scholen om leerlingen en leerkrachten bewust te maken en hen het belang te doen inzien van vertrouwensleerlingen en leerlingbemiddelaars die een luisterend oor aanbieden aan jongeren die het nodig hebben. Samen met jongeren en leerkrachten stippelen ze trajecten op maat uit. Leerkrachten worden daarbij opgeleid door een Peer Support Coach. Dat moet bijdragen tot een positieve schoolgemeenschap.

De auteurs presenteren het Peer Support Project niet als een alleenzaligmakende oplossing, maar wel als een manier van werken die op verschillende terreinen (opnieuw) verbindend kan werken. Ze maken duidelijk dat peer support geen geïsoleerd initiatief kan zijn, maar door een brede visie gedragen moet worden. De boodschap dat peer support tijd, moeite en energie vraagt van iedereen loopt als een rode draad doorheen de hoofdstukken.

Naast de referentiekaders komen de uitrol en de kritische succesfactoren van het Peer Support Project duidelijk in beeld. Een aantal getuigenissen uit de praktijk (West-Vlaanderen) maken het geheel af.

Een boek om als CLB'er mee aan de slag te gaan om scholen te sensibiliseren en stimuleren om, via participatie en ondersteuning van de leerlingen zelf (experts in het leven op school), een beleid uit te werken rond positief schoolklimaat.

Kathleen Thienpond (werkzaam in Vrij CLB Meetjesland)

VAN PREVENTIE NAAR INTERVENTIE BIJ PESTEN.

■ J. JACQUEMYN
Het ontschuldigend gesprek als oplossingsgerichte procedure
Apples & Oranges,
CG Harderwijk, 2018, 125 p.

We zijn het aan onze jongeren en onszelf verschuldigd om daadkrachtig in te grijpen in situaties van pesten. De auteur van dit boek ontwikkelde een nieuwe procedure die werkt bij pesten: de HOG-procedure (het ontschuldigend gesprek tussen pester en gepeste). De procedure wordt in het boek beschreven.

Elke school vermeldt de HOG-procedure in het schoolreglement en iedereen van de school is op de hoogte van de procedure. De aanpak is gebaseerd op de naar verbondenheid hunkerende mens. Men tracht tijdens het gesprek opnieuw verbinding tot stand te brengen tussen het slachtoffer (de gepeste) en de dader (de pester). Een leerling of een ouder die melding maakt, moet ALTIJD serieus worden genomen. Ontschuldigen betekent dat het aangedane onrecht een plaats kan krijgen voor het slachtoffer. Dit gebeurt door een gesprek tussen dader en slachtoffer waarbij de dader zijn aandeel in de schuld kan erkennen. Deze erkenning, het ontvangen van schuld, impliceert een belangrijke ontlastende, ontschuldigende beweging die het slachtoffer nodig heeft om op zijn beurt de erkenning

van het aangedane onrecht te kunnen ontvangen.

Ontschuldigen is meestal een wederzijds gebeuren. Het ontschuldigend gesprek is het meest cruciale in de procedure. Het eerste gesprek bestaat uit een schriftelijk deel waarbij de pester en de gepeste drie talenten/vaardigheden/positieve eigenschappen van de ander neerschrijven. Nadien schrijft de pester drie negatieve eigenschappen neer en de gepeste drie gedragingen van de pester die onmiddellijk moeten stoppen. Dit is een aanzet tot een gesprek over beeldvorming. Dan volgt het tweede gedeelte van het gesprek met de eigenlijke, ontschuldigende interactie. De volgende gesprekken hebben een coachend karakter.

HOG is gebaseerd op de contextuele theorie van Ivan Nagy (1920-2007). Hij vertrekt vanuit de behoefte om relaties te herstellen. Het gaat daarbij om het zien en herkennen van elkaars belangen. Tijdens HOG is erkenning ook belangrijk. Een pester erkent de schuld, hij heeft de intentie de last van zijn schouders te halen. Pas wanneer de gepeste dit ontvangt en hem ontlast van de schuld, spreekt men van ontschuldigen. De HOG-procedure biedt zowel een oplossing voor het pestprobleem als een groeiproces in het aanleren van sociale vaardigheden.

Vera Kiekens (werkzaam in Vrij CLB Aalst)

DOELMATIG HANDELEN DOOR PEDAGOGEN EN PSYCHOLOGEN

■ A. TELLINGS
Discussies op het snijvlak van filosofie, wetenschap en professionele praktijk
Garant, Antwerpen-Apeldoorn, 2018, 94 p.

Professionele hulpverleners krijgen te maken met normatieve discussies. Ze worden geacht om 'evidence based' te werken en behoren te waken voor overdiagnostisering. Ook krijgen ze steeds met meer partijen te maken. Ze moeten niet alleen hun positie bepalen tegenover de leerling en eventueel de ouders, maar vaak ook tegenover oma die oppast ... In de professionele praktijk zijn ze dikwijls een knooppunt tussen wetenschap en werkveld.

De auteur vertrekt vanuit vier niveaus van denken en handelen. Allereerst is er het praktijkniveau. Dit is het niveau van het alledaagse pedagogisch handelen en denken zoals dat wordt uitgeoefend door ouders, leerkrachten, familieleden ... Het berust vaak niet op een heel expliciete theorievorming. Het tweede niveau noemt de auteur het praktijktheorie-niveau. Het berust zowel op kennis opgedaan in de opleiding van de professional als op zijn of haar ervaring opgedaan in de professionele praktijk. Op het objecttheorie-niveau wordt het wetenschappelijk onderzoek naar het pedagogisch denken en handelen geplaatst. Ten slotte onderscheidt de auteur het metatheoretisch niveau. Op dit niveau wordt er

gereflecteerd op de vorige drie niveaus. Elk niveau kent eigen eisen voor goed denken en handelen. Een doelmatig handelend persoon is zich bewust van het niveau waarop hij werkt en ziet wanneer het nodig is om te switchen naar een ander niveau.

De auteur koppelt discussies aan deze niveaus van denken en handelen. Hoofdstuk 2 bespreekt een actueel thema, namelijk de diagnosedruk. CLB'ers bijvoorbeeld worden nogal eens onder druk gezet om een diagnose 'af te leveren'. In dit hoofdstuk komt ook het toenemend aantal labels (ADHD, ASS ...) aan bod. Hoofdstuk 3 gaat over autonomie en paternalisme. Het zijn twee centrale concepten die een rol spelen in de omgang met de cliënt en zijn omgeving. Heel interessant in dit hoofdstuk zijn de inzichten i.v.m. meerzijdige partijdigheid, een beroeps-houding die de professional in staat stelt om verschillende perspectieven in te nemen om op die manier recht te in het hulpverleningsproces aan verschillende betrokkenen. Hoofdstuk 4 bespreekt het evidence based werken. Over evidence based werken is er soms discussie omdat er nogal eens een kloof gaapt tussen het praktijk- en objecttheoretisch niveau. Het kan niet de bedoeling zijn om professionele hulpverleners te herleiden tot het klakkeloos implementeren van evidence based interventies in de praktijk. Hoofdstuk 5 gaat wat verder van de concrete hulpverlening staan en gaat in op discussies die op publieke fora aan bod komen i.v.m. opvoeding, onderwijs en geestelijke gezondheidszorg. Vaak wordt er over deze onderwerpen van psychologen en pedagogen een deskundige mening verwacht. Onderwerpen die in dit kader aan bod komen zijn: risico's mijden of weerbaar maken, algemeen beleid of beleid gericht op risicogroepen, preventie of curatie, ingrijpen of voorwaarden creëren, restauratie of acceptatie.

De auteur is onderzoeker-docent onder andere aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Over de onderwerpen die in dit boek aan bod komen, geeft ze er in de masteropleidingen college. Dit is ook voelbaar in de uitwerking van het boek. Zo vindt men doorheen de tekst geregeld 'blokken' die citaten, onderzoek en casussen bevatten die aan het denken zetten.

De titel van het boek zou kunnen laten vermoeden dat het om een eerder saai en theoretisch benaderd onderwerp gaat. Niets is minder waar. De voorbeelden die in het boek aan bod komen zijn goed gekozen, brengen helderheid en trekken discussie op gang. Vandaar dat niet alleen de masterstudent maar ook de psycholoog of pedagoog die in de praktijk staat zijn gading kan vinden. Elk hoofdstuk kan trouwens apart gelezen worden. Iedereen loopt wel eens tegen de behandelde kwesties aan. Hoe we daar dan doelmatig mee omgaan, daaraan kan dit boek bijdragen.

Erik Vercammen (gewezen pedagogisch adviseur voor de vrije CLB's)